

НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Извештај о оцени научне заснованости теме докторске дисертације

Преживљавање пацијената са хроничним субдуралним хематомом након хируршке интервенције у односу на детерминанте здравља

Кандидат: Др Сања Лепић др мед.

Одлуком Наставно научног већа Медицинског факултета у Београду од 28. 05. 2025. године, под бројем: 21/V-3/1-СЛ именована је Комисија за оцenu научне заснованости теме докторске дисертације "Преживљавање пацијената са хроничним субдуралним хематомом након хируршке интервенције у односу на детерминанте здравља" кандидата др Сање Лепић, у саставу:

Име и презиме члана комисије	Звање	Научна област	Установа у којој је запослен
Проф. др Горан Тасић	Професор	Хирургија - Неурохирургија	МФУБ
Проф. др Иван Солдатовић	Професор	Медицинска статистика	МФУБ
Проф. др Данијела Илић	Професор	Хигијена са медицинском екологијом	МФ Приштина са привременим седиштем у КМ

Име и презиме ментора	Звање	Научна област	Установа у којој је запослен
др Стефан Мандић-Рајчевић	Виши научни сарадник	Социјална медицина	МФУБ
Проф. др Лукас Расулић	Професор	Хирургија - Неурохирургија	МФУБ

На основу анализе приложене документације у вези са темом предложене докторске дисертације, након разговора са кандидатом, а према критеријумима за процену научне заснованости теме докторске дисертације, чланови Комисије подносе Наставно научно већу Медицинског факултета у Београду следећи

ИЗВЕШТАЈ

А. Подаци о кандидату:

Др Сања Лепић рођена је 30. децембра 1986. г. у Лесковцу. Дипломирала је 2012. г. на Медицинском факултету Универзитета у Нишу са просечном оценом 9,21.

Специјализацију из хигијене је завршила 2023. г. на Медицинском факултету Војномедицинске академије, Универзитета одбране у Београду са одличном оценом, а докторске студије на Медицинском факултету у Београду уписала је 2020. г.

Аутор је 6 радова објављених у међународним часописима, а на међународним и националним скуповима имала је усмене и постер презентације. У звање асистента изабрана је 2025. г. на Медицинском факултету Војномедицинске академије.

Б. Списак публикованих радова кандидата објављених у целини

1. **Lepić S**, Mičić A, Lepić M, Rasulić L, Mandić-Rajčević S. Social Determinants of Health and Long-Term Mortality of Patients with Chronic Subdural Hematoma: Is There an Association? Healthcare (Basel). 2024 Aug 15;12(16):1627.
2. Rasulić L, Socolovsky M, Heinen C, Demetriades A, Lepić M, Shlobin NA, Savić A, Grujić J, Mandić-Rajčević S, **Lepić S**, Samardžić M; WFNS Peripheral Nerve Surgery Committee Task Force (Contributors). Peripheral nerve surgery in Serbia: "Think global, act local" and the privilege of service. Brain Spine. 2022 Oct 25;2:101662.
3. Rasulić L, Nikolić Ž, Lepić M, Savić A, Vitošević F, Novaković N, Radojević S, Mičić A, **Lepić S**, Mandić-Rajčević S. Useful functional recovery and quality of life after surgical treatment of peroneal nerve injuries. Front Surg. 2022 Nov 14;9:1005483.
4. **Lepić S**, Lepić M, Banjanin N, Mandić-Rajčević S, Rasulić L. A review of the diet, nutrients, and supplementation potential for the outcome augmentation in surgical treatment of peripheral nerve injuries. Front Surg. 2022 Nov 9;9:942739.
5. Dragović S, Vulović M, Stamenković D, Rancić N, Mitrović M, Bezmarević M, Jovanović M, Pantić, Rujanovski Z, **Lepić S**, Milev B. Quality of life assessment in patients treated with chronic pancreatitis. Vojnosanit Pregl 2022; 79(9): 857–862.
6. Stepanović K, Vuković B, Milanović M, Milošević N, Bosić-Živanović D, Stojadinović A, Tomić-Naglić D, **Lepić S**, Milić N, Medić-Stojanoska M. Is there a difference in the phthalate exposure between adults with metabolic disorders and healthy ones? Vojnosanit Pregl 2022; 79(3): 249–255.

Ц. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ:

1. НАУЧНА ОБЛАСТ:

МЕДИЦИНА (Јавно здравље)

2. ПРЕДМЕТ РАДА:

Предмет овог истраживања је испитивање повезаности биолошких, социо-економских и детерминанти животног стила са клиничким током, исходом и прогнозом оперативног лечења хроничног субдуралног хематома (ХСДХ). Истраживање полази од претпоставке да је високи морталитет током дугорочног праћења код пацијената са ХСДХ у већој мери последица укупне здравствене рањивости и друштвено-економског статуса, него саме природе болести. У том контексту, ХСДХ се сагледава као потенцијални стражарни здравствени догађај, чија учесталост и исход могу одразити квалитет превентивне и терапијске здравствене заштите у заједници. Овим истраживањем се настоји утврдити у којој мери фактори попут старости, пола, образовања, занимања, статуса запослености, врсте здравственог осигурања, социјалне подршке и места становања утичу на преживљавање код пацијената са ХСДХ.

3. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА:

Утврђивање леталитета и морталитета пацијената оперисаних због ХСДХ.

Процена преживљавања након операције ХСДХ.

Процена повезаности биолошких (пол, старост), детерминанти животног стила и социјално-економских детерминанти здравља (образовање, занимање, радни статус, врста здравственог осигурања, социјална подршка и место становања) са преживљавањем пацијената након операције ХСДХ.

4. ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА:

Успешност хируршког лечења ХСДХ повезана је са биолошким, детерминантама животног стила и социјално-економским детерминантама здравља.

Преживљавање пацијената са ХСДХ након успешне операције повезано је са биолошким, детерминантама животног стила и социјално-економским детерминантама здравља.

5. МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА:

Истраживање ће бити ретроспективно-проспективна кохортна студија која обухвата пацијенте старије од 50 година, оперисане због хроничног субдуралног хематома (ХСДХ) на Клиници за неурохирургију ВМА, у периоду од 1. јануара 2016. до 1. јуна 2025. године. Сви пацијенти ће бити третирани стандардном краниостомијом са дренажом. Очекује се укључивање око 180 испитаника.

Податке ће чинити биолошке, социо-економске и детерминанте животног стила, клинички и радиолошки параметри, као и неуролошки статус, прикупљани из медицинске документације и током прегледа. Пацијенти ће бити праћени 1, 3, 6 и 12 месеци након операције, као и годишње, ради евидентирања рецидива, компликација и смртности. Кључни алати за процену исхода биће Марквалдерова скала, Глазговска кома скала (GCS) и модификована Ранкин скала (mRS). Исходи се класификују као проксимални (неуролошки статус, компликације, рецидив) и дистални (смртност, дужина преживљавања). Пацијенти са непотпуним подацима биће искључени из одговарајућих анализа.

Процена преживљавања и разлике у преживљавању између група дефинисаних детерминантама здравља (нпр. ниво образовања, социјална подршка, стил живота) биће анализирани одговарајућим тестовима и анализама преживљавања. Оваквим приступом омогућиће се боља квантификација утицаја испитиваних фактора на дугорочну прогнозу пацијената са ХСДХ.

6. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Очекује се да ће истраживање пружити поуздану процену леталитета и морталитета пацијената са ХСДХ, као и податке о преживљавању у различитим временским интервалима након хируршког лечења.

Такође се очекује да ће одређене биолошке карактеристике (попут старије животне доби), као и одређени аспекти животног стила, бити повезани са лошијим преживљавањем. Социо-економске детерминанте попут нижег нивоа образовања, незапослености, одсуства социјалне подршке и становања у руралним подручјима могу такође показати значајну повезаност са већим морталитетом.

Резултати ће омогућити идентификацију фактора ризика који су статистички значајно повезани са смањеним преживљавањем, што може послужити као основа за унапређење лечења, праћења и планирања неге ових пацијената.

7. НАУЧНИ ДОПРИНОС:

Ово истраживање ће проширити постојеће знање о хроничном субдуралном хематому (ХСДХ) кроз анализу утицаја биолошких, социо-економских и фактора животног стила на дугорочне хируршке исходе. За разлику од досадашњих студија које су се углавном фокусирале на клиничке и радиолошке параметре, ово истраживање први пут у Србији систематски разматра улогу ширег оквира детерминанти здравља код пацијената са ХСДХ.

Очекује се да ће резултати указати на значај социјалне подршке, образовања, запослености и животних навика као предиктора преживљавања и функционалног опоравка. На тај начин, истраживање повезује неурохирургију са јавним здрављем и пружа основу за увођење мултидисциплинарних приступа у клиничку праксу и развој смерница усмерених на рано препознавање и боље збрињавање рањивих пацијената. Идентификовање ХСДХ као потенцијалног стражарног здравственог догађаја додатно наглашава значај овог рада у контексту превенције и унапређења здравствене заштите.

8. СПИСАК КОРИШЋЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

1. Glauser G, O'Connor A, Brintzenhoff J, Roth SC, Malhotra NR, Cabey WV. A Scoping Review of the Literature on the Relationship Between Social and Structural Determinants of Health and Neurosurgical Outcomes. *World neurosurgery*. 2022;158:24-33.
2. Mathew DM, Koff BM, Khusid E, Lui B, Bustillo MA, White RS. Enhanced recovery after neurosurgery: gaps in literature regarding social determinants of health. *Neurosurgical review*. 2024;47(1):67.
3. Stubbs DJ, Davies BM, Edlmann E, Ansari A, Bashford TH, Braude P, et al. Clinical practice guidelines for the care of patients with a chronic subdural haematoma: multidisciplinary recommendations from presentation to recovery. *Br J Neurosurg*. 2024;1-10.
4. Feghali J, Yang W, Huang J. Updates in Chronic Subdural Hematoma: Epidemiology, Etiology, Pathogenesis, Treatment, and Outcome. *World neurosurgery*. 2020;141:339-45.
5. Zhong D, Cheng H, Xian Z, Ren Y, Li H, Ou X, et al. Advances in pathogenic mechanisms, diagnostic methods, surgical and non-surgical treatment, and potential recurrence factors of Chronic Subdural Hematoma: A review. *Clin Neurol Neurosurg*. 2024;242:108323.
6. Rauhala M, Helen P, Seppa K, Huhtala H, Iverson GL, Niskakangas T, et al. Long-term excess mortality after chronic subdural hematoma. *Acta Neurochir (Wien)*. 2020;162(6):1467-78.
7. Miranda LB, Braxton E, Hobbs J, Quigley MR. Chronic subdural hematoma in the elderly: not a benign disease. *J Neurosurg*. 2011;114(1):72-6.
8. Dumont TM, Rughani AI, Goeckes T, Tranmer BI. Chronic subdural hematoma: a sentinel health event. *World neurosurgery*. 2013;80(6):889-92.

9. Pinto V, Sousa SA, Vaz da Silva F, Ribeiro da Costa T, Fernandes AP, Batata R, et al. GET-UP Trial 1-year results: long-term impact of an early mobilization protocol on functional performance after surgery for chronic subdural hematoma. *J Neurosurg*. 2024;140(5):1434-41.
10. Pahwa B, Kazim SF, Vellek J, Alvarez-Crespo DJ, Shah S, Tarawneh O, et al. Frailty as a predictor of poor outcomes in patients with chronic subdural hematoma (cSDH): A systematic review of literature. *World Neurosurg* X. 2024;23:100372.
11. Korhonen TK, Arponen O, Steinruecke M, Pecorella I, Mee H, Yordanov S, et al. Reduced temporal muscle thickness predicts shorter survival in patients undergoing chronic subdural haematoma drainage. *J Cachexia Sarcopenia Muscle*. 2024.
12. Lepić S, Mičić A, Lepić M, Rasulić L, Mandić-Rajčević S. Social Determinants of Health and Long-Term Mortality of Patients with Chronic Subdural Hematoma: Is There an Association? *Healthcare*. 2024;12(16):1627.

Д. ЗАКЉУЧАК

На основу анализе приложене документације, чланови комисије сматрају да је предложена тема докторске дисертације "Преживљавање пацијената са хроничним субдуралним хематомом након хируршке интервенције у односу на детерминанте здравља" кандидата др Сање Лепић значајна и актуелна и да у потпуности испуњава услове за оригиналан научни допринос у истраживањима која се односе на јавноздравствене аспекте лечења неурохируршких болести, као и процену исхода лечења у односу на детерминанте здравља.

Очекује се да ће резултати дисертације пружити нове увиде у само преживљавање али и у повезаност биолошких, социо-економских и фактора животног стила са преживљавањем након операције због ХСДХ, као и да ће омогућити идентификацију рањивих група пацијената са повећаним ризиком од неповољног исхода.

Досадашњи стручни и научни рад кандидата др Сање Лепић, али и ментора 1, др Стефана Мандић-Рајчевића и ментора 2 Проф. др Лукаса Расулића, као и актуелност предложене теме, представљају реалну основу да ће истраживање бити извршено компетентно и на савремен начин.

Стога, на основу целокупне анализе приложеног материјала, Комисија једногласно закључује да су, поред законских, испуњени и сви остали формални услови и на основу тога предлаже Научном већу Медицинског факултета да кандидату др Сањи Лепић одобри израду докторске дисертације са предложеном темом.

Комисија:

Београд, 16. 06. 2025. године

1. Проф. др Горан Тасић

2. Проф. др Иван Солдатовић

3. Проф. др Данијела Илић